

ליווי הוליסטי

בשגרת חירום

פרקטיקות לליווי בתי ספר
בשגרת חירום

מפגש הכשרה לגורמי ליווי בתוכניות
מרום וריסטארט - נובמבר 2023

על מה נדבר?

- ◀ תפיסת הליווי בשגרת חירום
- ◀ מורכבות הליווי בתקופת חירום אל מול הזדמנויות
- ◀ ליווי מנהל/ת בחירום
- ◀ מודל הליווי - רציפות תפקודית
- ◀ פרקטיקות מנצחות "לאיחוי רצפים"

ואיפה זה פוגש אתכן?

בכל פעם נשאל אתכם..

איך זה **משפיע**
עליכן כמדריכים ויועצים

תפיסת הליווי: מצבי ליווי אפשריים בשגרת חירום

ליווי מרחוק בחירום

המוסד הלימודי הקבוע סגור

ליווי משולב בחירום

המוסד הלימודי פועל לסירוגין

ליווי פיזי

המוסד החינוכי פועל בסמיכות למרחב מוגן בצל חששות לשיבושים

אתגרי בתי הספר

אתגר הגמישות הפדגוגית

גמישות בארגון הלמידה, בתכנים, בפרקטיקות, איך מלמדים תלמידים "לא פנויים"?

אתגר הגמישות הלוגיסטית

מרחבי למידה בטוחים, ציוד חסר, קליטת תלמידים מבתי ספר אחרים

אתגר הגמישות הארגונית

גמישות בהפעלת הצוות, מערכת השעות, מרחבי למידה, קליטת תלמידים, היעדרויות מורים

אתגר הגמישות בדרכי תקשורת

לתקשר מסרים בצורה יעילה, לחזק את הקשר הדו כיווני

אתגר הגמישות בהפעלת משאבים

איך עושים שימוש יעיל במשאבי גפ"ן? איך מגייסים עזרים, מומחים, מטפלים, עוזרי הוראה?

זו תקופה מורכבת לליווי

- חווית עומס וחוסר פניות לליווי
- מצב בטחוני משתנה
- מחסור בכ"א, מנהלים/מורים מגויסים למילואים
- אי בהירות בנוגע לציפיות
- סדירויות ונהלי עבודה לא ברורים
- מדריכים שלא מדריכים באופן סדיר: מילואים, גיוס למשימות מחוזיות, מדריכים מפונים, קושי להתנייד

זו גם הזדמנות ללייווי

- מנהלים וצוותים זקוקים לתמיכה
- צורך בהרחבת הכלים הפדגוגיים והארגוניים להתמודד עם המצב
- כניסה משולבת מדריך- יועץ
- גמישות במשאבים, פתיחות ליוזמות
- הזדמנות לפתח מנהיגות

כיצד משפיע מצב חירום על תפקוד המנהלים?

אצל חלק קטן - לחצים וחרדות שעולים מציפיים תחושת של חוסר אונים והימנעות.

אצל רבים אחרים - התעשתות מהירה, העבודה היא "חבל ההצלה", מאפשרת הסחה, תחושה של שפיות ורציפות שמסייעת בתפקוד.

מנהל בית הספר דמות מפתח

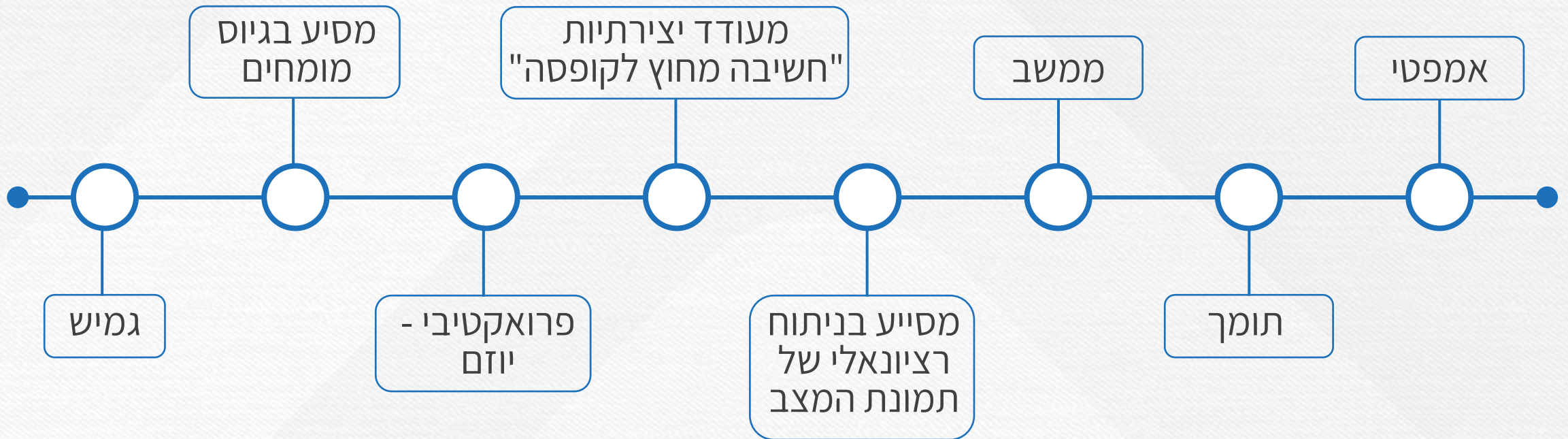
גם מנהלים שהתעשתו מהר וגם כאלה שמתקשים, כך
או כך מנהלים רבים:

- לא נגישים לליווי
- מוצפים במשימות מנהלתיות
- מגויסים למשימות אחרות
- חווים עומס רגשי מוגבר תחת נטל האחריות
הכבדה לביטחון הילדים והצוות

איך אפשר לסייע למנהל?

סרגל מצבי הליווי של המלווה

זה הזמן "להיכנס מתחת לאלונקה"

- להתיר חסמים
- לסייע במיפוי ותעדוף משימות
- לסייע בהיערכות לתרחישים שונים
- למקד את תוכנית הליווי - יועץ, מדריך ומומחי תוכן
- למפות מודרכים
- ליצור שגרות למפגשים
- לסייע בגיוס מענים ומומחים נוספים
- לחזק את הרצפים בתפקוד הבית ספרי

מודל הליווי בחירום - רציפות תפקודית

מה אנחנו יודעים על מצבי חירום וטראומה?

- מצבי חירום וטראומה - שוברים רצפים בחיי אנשים וארגונים

- היכולת לאחות את הרצפים חיונית להמשך התפקוד, לחיזוק החוסן וליכולת להתאושש במהרה

חיים עומר ונחי אלון "עקרון הרציפות: גישה מאוחדת אסון וטראומה"

רציפויות שכל 4 מלווה צריך להחזיק

אם הוא רוצה לסייע לבית הספר
בשגרת חירום

מודל הרציפות התפקודית – אגף "תנופ"ה"

רציפות
חיצונית

רציפות
פדגוגית

רציפות
הקשר

רציפות
ארגונית

רציפות ארגונית

- הפעלת צוות לשעת חירום (צל"ח)
- מיפוי ותעדוף של כ"א, צרכים ומשימות
- תכנון מדורג של תוכנית העבודה
- התאמה מיטבית של המענים המוצעים בגפ"ן לצרכים
- חיזוק עבודת הצוות ומתן מענה לצרכיו
- זיהוי כוחות פנימיים והגדרה של תפקידים ותחומי אחריות.

רציפות הקשר

- שיח רציף של המחנכ/ת עם התלמידים
- קיום שגרות לשיח ואוורור רגשי
- ליווי ביצירת אקלים כיתתי תומך בשיתוף מערך היעוץ
- יצירת הזדמנויות לקשר ואינטראקציה בין התלמידים
- קשר אישי ומתן סיוע פרטני לתלמידים במצבי קושי סיכון ומצוקה
- תקשורת פנים-ארגונית שוטפת ורציפה.

רציפות חיצונית

- קשר רציף עם קהילת ההורים
- איתור וגיוס כוחות חיצונים, סיוע קהילתי
- הסיפור הבית ספרי - סיפורים מחזקי חוסן
- העברת סדנאות וכלים להתמודדויות בשעת חירום
- חיזוק ההתנדבות והמעורבות הקהילתית

רציפות פדגוגית

- פדגוגיה מותאמת מצב - הוראה ולמידה מודעת טראומה TITL
- מערכת שעות גמישה ואג'ילית
- היערכות ללמידה במצבים משתנים (מרחוק, פיזי, היברידי).
- יצירת סדרי עדיפויות ומיקוד בתוכני ההוראה
- תמיכה בצוות בארגון ותכנון ההוראה המשך ביסוס מיומנויות היסוד

הוראה ולמידה מודעת טראומה TITL

Trauma-Informed Teaching

מהי הוראה ולמידה מודעת טראומה?

- מונח גג שמציע להיות מודעים ולהבין את המשמעות והתפקיד שממלאים מצבי חירום, טראומה וממשבר בתהליך הלמידה וזאת במטרה להתאימה לצרכים של התלמידים
- הוראה מודעת טראומה חולקת הרבה במשותף עם עיצוב אוניברסלי ללמידה ועם הוראה ממוקדת פרט.

Cleaver, s (2023).What Is Trauma-Informed Teaching?

מה יעזור לתלמידים ללמוד בתקופת חירום?

לדעת מה
בדיוק מצפים
מהם

שיהיו
"שקופים"
איתם

להרגיש
בטוחים

להרגיש
שיש להם
שליטה
במצב

להרגיש
שהם
מסוגלים

לחוש
שתומכים
בהם

הוראה ולמידה מודעת טראומה TITL

Trauma-Informed Teaching

עקרונות ודגשים פדגוגיים להוראה ולמידה מודעת טראומה:

- 1 לאפשר מרחב בטוח ללמידה (בטיחות)
- 2 להגדיר ציפיות ברורות (אמינות ושקיפות)
- 3 לא להציף ולדייק תכנים ומשימות (צורך בדיוק ומיקוד)
- 4 לתת מענה פרטני (תמיכה וחיבור)
- 5 לעודד הצלחות (מודעות לעוצמות)
- 6 לאפשר בחירה, אוטונומיה (להחזיר שליטה, ביטחון ויכולת)

כלים מרכזיים שאנחנו מעמידים לרשותכם

- סביבה דיגיטלית - ליווי הוליסטי של בתי הספר בשגרת חירום
- שאלון - מה מידת הפגיעות במידת הרציפות התפקודית אצלי?
"כלי הרציפיות"
- מיקוד פדגוגי - Trauma-Informed Teaching - פרקטיקות ממוקדות להוראה ולמידה של תלמידים בעת משבר

**תודה
רבה!**